

LIETUVOS – JAV DVIŠALĖ PREKYBA

2020 m. balandžio 19 d.

I. JAV ekonomika ir tarptautinė prekyba

- JAV ekonomikoje itin svarbią vietą užima **verslo paslaugų sektorius**, kuris sukuria apie 58% BVP. Iš verslo paslaugų sektoriaus didžiausią BVP dalį sukuria nekilnojamo turto (12,7%) bei didmeninės ir mažmeninės prekybos paslaugos (10,2%). Reikšmingai prie BVP prisideda profesinės, mokslinės ir techninės (7,8%), finansinės (7,6%) bei IT paslaugos (7,1%). Truputį mažesnę BVP dalį generuoja administracinės ir aptarnavimo (4,0%), transporto ir saugojimo (4,4%) bei kitos paslaugos. **Pramonė** JAV sukuria santykinai mažą BVP dalį – tik 14,7%, o apdirbamoji gamyba tik 11,6%. Tuo tarpu **viešojo sektoriaus paslaugos** (viešasis valdymas ir gynyba; švietimas; žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas) 2017 m. sukūrė 22% JAV BVP. Likusią BVP dalį generavo **statybos paslaugos** (4,1%) ir **žemės ūkio sektorius** (0,9%).
- 2019 m. JAV prekių eksportas siekė 1645 mlrd. USD arba 1,2% mažiau nei prieš metus. Pagrindinės JAV eksporto partnerės 2019 m. buvo Kanada (17,8% viso prekių eksporto), Meksika (15,6%), Kinija (6,5%), Japonija (4,5%) bei Jungtinė Karalystė (4,2%). Lietuva 2019 m. buvo 82 svarbiausia JAV eksporto rinka, jai teko 0.06 viso JAV prekių eksporto. Jungtinės Valstijos 2019 m. daugiausia eksportavo mašinų ir mechaninių įrenginių (12,5%), mineralinio kuro (12,1%), elektros mašinų ir įrenginių (10,5%), orlaivių, erdvėlaivių ir jų dalių (8,3%) bei transporto priemonių (8,1%).
- JAV prekių importas yra daug didesnis už eksportą - 2019 m. prekių importuota už 2568 mlrd. USD arba 1,7% mažiau nei prieš metus. Pagrindinės JAV importo partnerės 2019 m. buvo Kinija (18,4%), Meksika (14,1%), Kanada (12,7%), Japonija (5,7%) bei Vokietija (5,1%). Lietuva 2019 m. buvo 74 svarbiausia JAV importo partnerė - 0,04% viso JAV prekių importo buvo iš Lietuvos. Jungtinės valstijos daugiausia importavo mašinų ir mechaninių įrenginių (14,8%), elektros mašinų ir įrenginių (13,7%), transporto priemonių (12,1%), mineralinio kuro (8,2%) bei farmacijos produktų (5,0%).

Šaltinis: Eurostat, Eurostat Comext, Trademap.

II. Lietuvos ir JAV dvišalė prekyba

1 lentelė. Prekybos tarp Lietuvos ir JAV pagrindiniai rodikliai 2017–2019 m.

	2017		2018		2019	
	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta
Prekės						
Šalies dalis bendrame Lietuvos prekių eksporte	5.2 %	5	5.0 %	5	3.7 %	9
Šalies dalis lietuviškos kilmės prekių eksporte	9.0 %	3	8.3 %	4	5.8 %	5
Šalies dalis Lietuvos prekių reeksporte	1.2 %	10	0.9 %	17	0.6 %	22
Šalies dalis Lietuvos prekių importe	1.5 %	20	1.4 %	21	1.5 %	18
Paslaugos						
	2017		2018		2019	
Šalies dalis Lietuvos paslaugų eksporte	2.4 %	16	2.3 %	17	2.2 %	18
Šalies dalis Lietuvos paslaugų importe	2.8 %	12	2.5 %	12	2.8 %	12

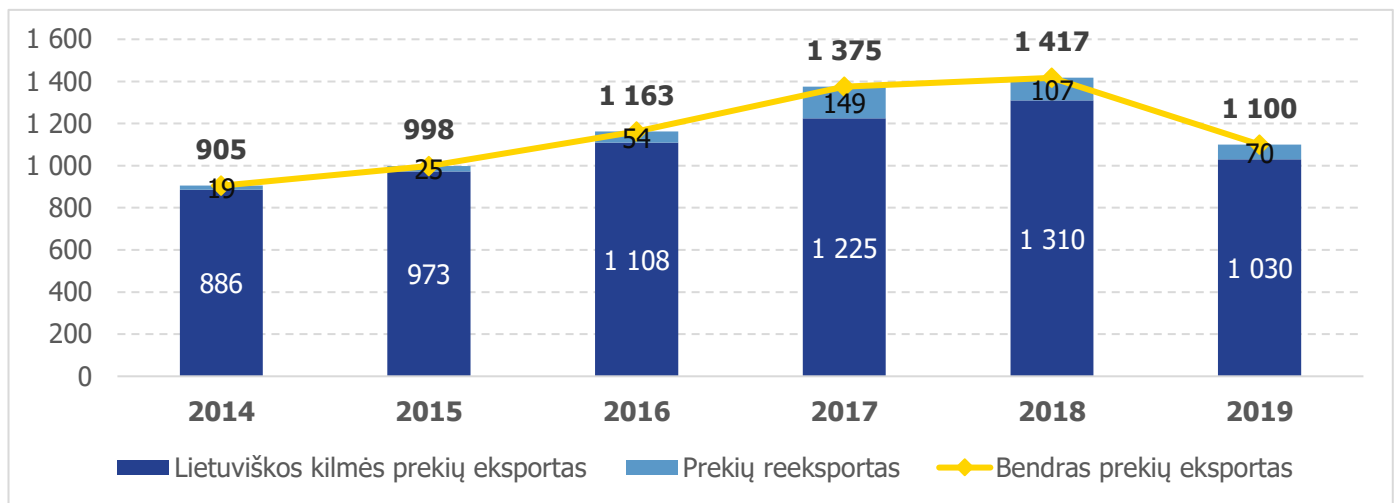
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

III. PREKYBA PREKĖMIS

2019 m. JAV buvo 9-ta didžiausia Lietuvos prekių eksporto rinka, kuriai teko 3,7% (1,1 mlrd. EUR) viso Lietuvos prekių eksporto. Beveik 94% Lietuvos prekių eksporto į JAV 2019 m. sudarė lietuviškos kilmės prekių eksportas, o likusią dalį (6%) – prekių reeksportas. Palyginti su 2018 m. Lietuvos prekių eksportas į JAV sumažėjo daugiau kaip penktadaliu, daugiausia dėl mineralinio kuro eksporto mažėjimo.

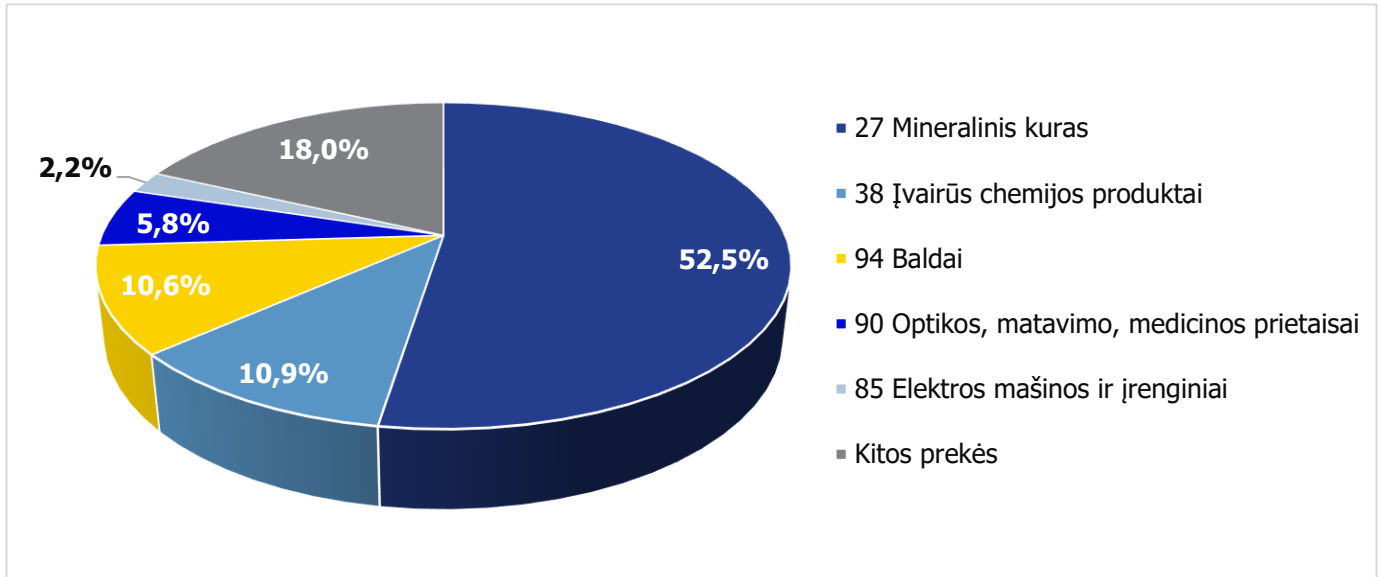
1 pav. Lietuvos prekių eksportas į JAV 2014-2019 m. mln. EUR

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekių eksportuotojams JAV 2019 m. buvo penkta didžiausia eksporto rinka, kuriai teko 5,8% (1,03 mlrd. EUR) viso lietuviškos kilmės prekių eksporto. Lietuviškos kilmės prekių į JAV eksporto struktūroje didžiausią dalį sudarė mineralinis kuras – 52,5% arba 540,7 mln. EUR (3-čia didžiausia eksporto rinka), įvairūs chemijos produktai (daugiausia diagnostiniai ir laboratoriniai reagentai) – 10,9% arba 112,6 mln. EUR (1-a didžiausia eksporto rinka), baldai – 10,6% arba 108,8 mln. EUR (7-a didžiausia eksporto rinka), Optikos, matavimo ir medicinos prietaisai – 5,8% arba 59,5 mln. EUR (1-a didžiausia eksporto rinka) bei elektros mašinos ir įrenginiai – 2,2% arba 22,2 mln. EUR (11-ta didžiausia eksporto rinka). Palyginti su 2018 m. lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė į JAV sumažėjo 21,4% arba 280 mln. EUR, tačiau praktiškai visą mažėjimą lėmė mineralinis kuras, kurio eksporto vertė krito 34,5% arba 285 mln. EUR. Be mineralinio kuro, lietuviškos kilmės prekių eksportas į JAV per 2019 m. padidėjo 1,0% iki 489 mln. EUR.

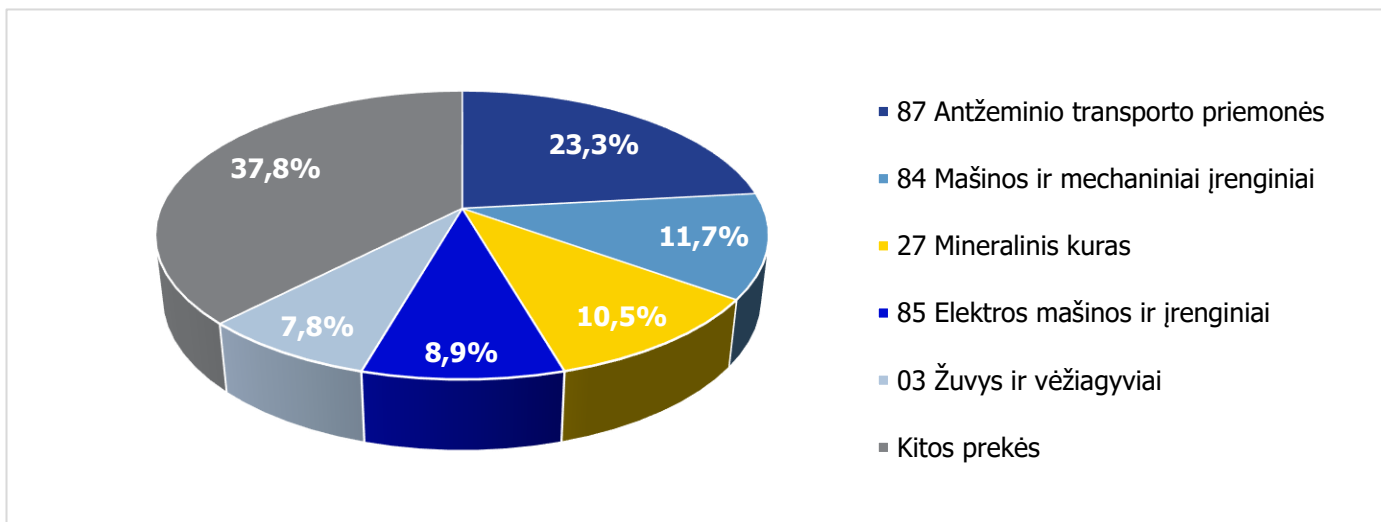
2 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto į JAV struktūra 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

2019 m. JAV buvo 18-a didžiausia Lietuvos prekių importo rinka ir jai teko 1,5% (478 mln. EUR) viso Lietuvos prekių importo. Iš JAV 2019 m. daugiausiai importuota transporto priemonių – 23,3% arba 111,3 mln. EUR (8-a didžiausia transporto priemonių importo tiekėja), mašinų ir mechaninių įrenginių – 11,7% arba 55,9 mln. EUR (17-a didžiausia importo tiekėja), mineralinio kuro – 10,5% arba 50,4 mln. EUR (11-a didžiausia importo tiekėja), elektros mašinų ir įrenginių – 8,9% arba 42,6 mln. EUR (15-a didžiausia importo tiekėja). Palyginti su 2018 m. prekių importas iš JAV išaugo 16,7%.

3 pav. Lietuvos prekių importo iš JAV struktūra 2019 m.

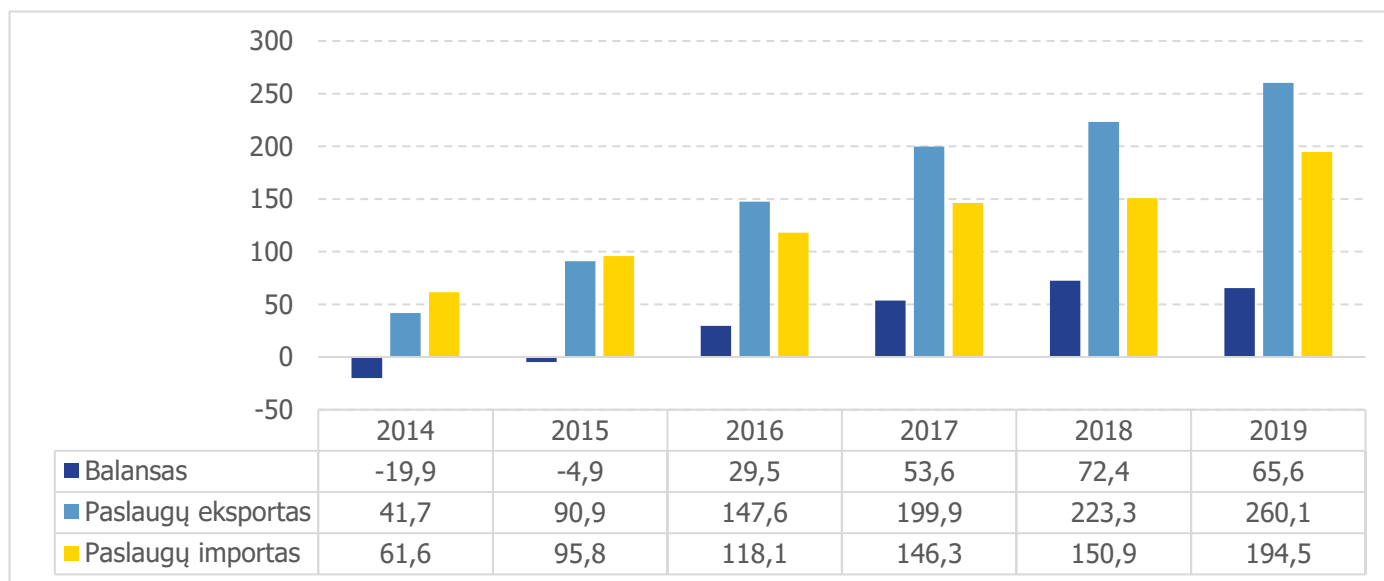

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

IV. PREKYBA PASLAUGOMIS

2019 m. JAV buvo 18-a didžiausia Lietuvos paslaugų eksporto rinka, kuriai teko 2,2% (260 mln. EUR) viso Lietuvos paslaugų eksporto. Paslaugų importas iš JAV siekė 194,5 mln. EUR, tai sudarė 2,8% viso Lietuvos paslaugų importo 2019 m., o JAV buvo 12-ta didžiausia rinka paslaugų importuotojams Lietuvoje.

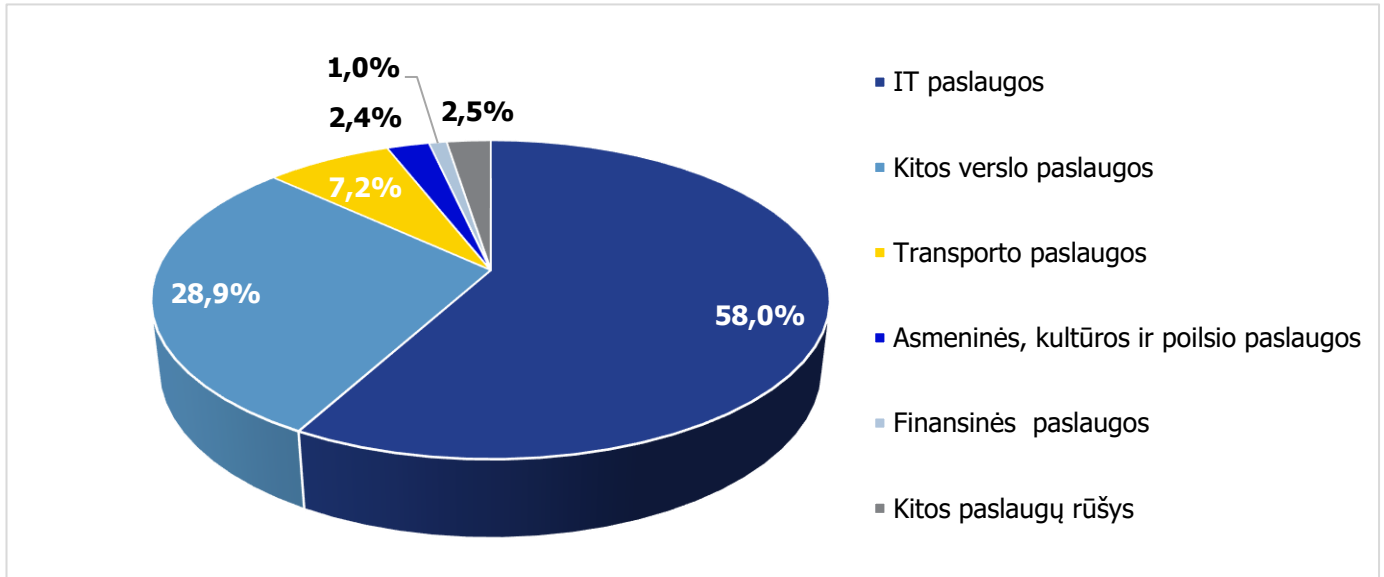
4 pav. Lietuvos ir JAV užsienio prekyba (paslaugos) 2014-2019 m. mln. EUR

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2019 m. iš Lietuvos į JAV daugiausiai buvo eksportuota IT paslaugų – 58,0% arba 150,8 mln. EUR (didžiausia eksporto rinka IT paslaugų eksportuotojams), kitų verslo paslaugų – 28,9% arba 75,1 mln. EUR (7-a didžiausia eksporto rinka), transporto paslaugų – 7,2% arba 18,7 mln. EUR (25-a didžiausia eksporto rinka), asmeninių, kultūros ir poilsio paslaugų – 2,4% arba 6,3 mln. EUR (1-a didžiausia eksporto rinka). Per 2019 m. Lietuvos paslaugų eksporto vertė į JAV rinką išaugo 16,5% iki 260 mln. EUR.

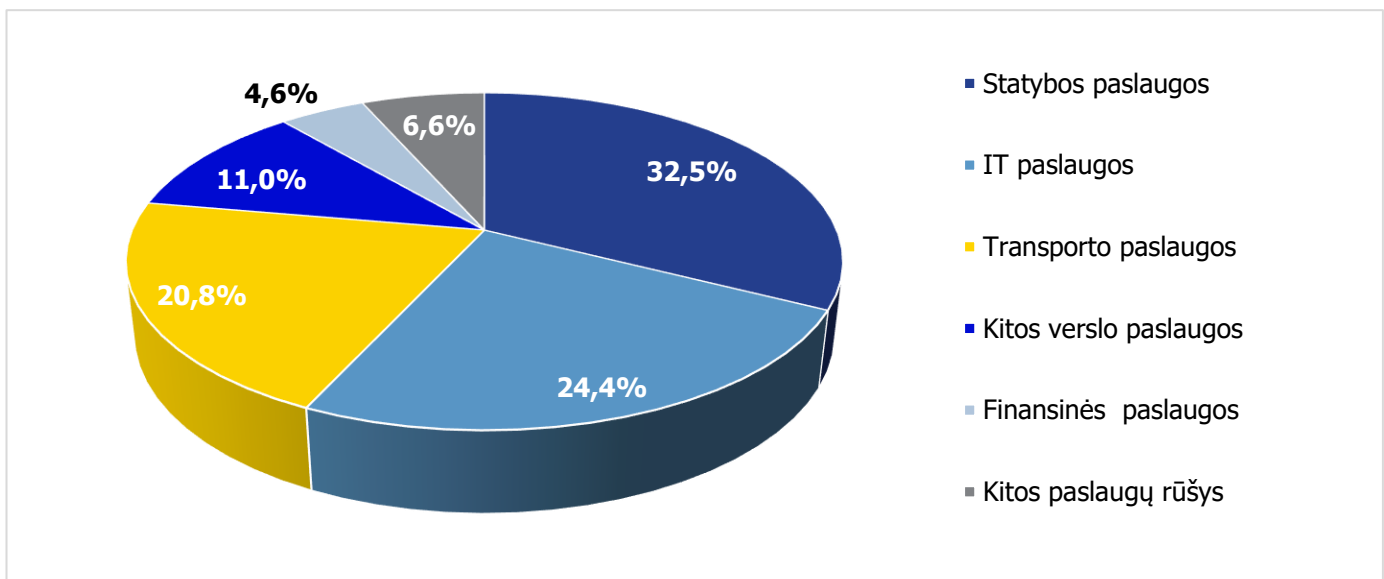
5 pav. Paslaugų eksporto iš Lietuvos į JAV struktūra 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2019 m. iš JAV į Lietuvą daugiausiai buvo importuota statybos paslaugų – 32.5% arba 63.1 mln. EUR (1-a didžiausia importo tiekėja), IT paslaugų – 24,4% arba 47.5 mln. EUR (1-a didžiausia importo tiekėja), transporto paslaugų – 20.8% arba 40.5 mln. EUR (21-a didžiausia importo tiekėja), kitų verslo paslaugų – 11,0% arba 21,4 mln. Eur (15-a didžiausia importo tiekėja), finansinių paslaugų – 4,6% arba 9 mln. EUR (1-a didžiausia importo tiekėja). Per 2019 m. paslaugų importo vertė iš JAV išaugo 28,9% iki 194,5 mln. EUR.

6 pav. Lietuvos paslaugų importo iš JAV struktūra 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

V. PERSPEKTYVŪS SEKTORIAI

Eksporto galimybių vertinimo modeliu (EGVM)¹ nustatytos 3185 prekių grupės (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčios geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į JAV rinką. Perspektyviausi sektoriai lietuviškos kilmės prekių eksportui į JAV yra šie: tradicinės ir aukštųjų technologijų inžinerinės pramonės gaminiai, chemijos pramonės produktai, maisto pramonės produkcija, tekstilės ir drabužių gaminiai, farmacijos pramonės produkcija bei kitos prekių grupės.

2 lentelė. Didžiausią eksporto potencialą JAV rinkoje turintys Lietuvos sektoriai pagal EGVM.

Pramonės šaka (pagal EVRK 2 red.)	Potencialios eksporto galimybės
IŠ VISO	3185
Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	486
Niekur kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba	402
Pagrindinių metalų gamyba	256
Maisto produktų gamyba	254
Tekstilės gaminių gamyba	253
Metalo gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba	189
Drabužių siuvimas (gamyba)	181
Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	178
Elektros įrangos gamyba	149
Kita gamyba	117
Kitų nemetalo mineralinių produktų gamyba	117
Guminių ir plastikinių gaminių gamyba	106
Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba	75
Pagrindinių vaistų pramonės gaminių ir farmacinių preparatų gamyba	59
Kitos prekės	363

Šaltinis: UN Comtrade, Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

¹ Eksporto galimybių vertinimo modelis (EGVM) naudojamas perspektyvių eksporto galimybių identifikacijai. Modelis atsižvelgia į atskleistąjį santykinį pranašumą (produktus, kuriuose Lietuva turi santykinį pranašumą eksporto rinkose), nagrinėjamo produkto trumpalaikį ir ilgalaikį importo vertės augimą, importo rinkos dydį, rinkos koncentracijos laipsnį (kuo indeksas mažesnis, tuo lengvesnis produkto įvedimas į rinką) ir importo muitus.